14 Jaar No. 125 — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 22 October 1842

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTSPRIJS
Voor de Stad ..... f 12,-
Franco per post .... » 14,-

(Verschijnende driemalen ter week : Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIËN : 15 cent de regel behalve 35 cents zegel.

De Troonrede.

Op den 17 October heeft Z. M de gewone vergadering der Staten-Generaal geopend.

Men is gewoon de openingsrede des Konings als een ministerieel manifest te beschouwen. Wij mogen dus hier en daar eene aanmerking maken.

In de redevoering des konings, verdient vooreerst onze opmerkzaamheid de paragraaf welke Belgie betreft.

Eindelijk zijn dan de grondslagen eener schikking vastgesteld, welke alle daarmede in verband staande punten van verschil omvat, zoodat binnen weinige dagen het verdrag zal kunnen worden gesloten.

Dit was eene blijde tijding, welke de Koning zijn volk heeft aangekondigd; zij heeft dan ook niet weinig vreugde veroorzaakt.

Het is ons aangenaam dat de troonrede ook een woord gezegd heeft over 's Rijks zeemagt. Verscheidene malen is in dagbladen geklaagd, dat derzelver toestand niet naar de behoefte berekend was. En in de rede des Konings wordt zulks zijdelings toegegeven, dewijl derzelver staat slechts zoo *voldoende* genoemd wordt, als de toegestane middelen gedoogen, terwijl daarbij wordt aangemerkt, dat de tuighuizen eene voorziening noodig hebben, waarmede men zich onledig houdt. Het is derhalve te voorzien dat dit belangrijk onderwerp in deze zitting ter sprake zal gebragt worden; en de marine die verbeteringen ondergaan zal, welke zij nog veel te wenschen overlaat.

In eene andere paragraaf, welke over de politie spreekt, verklaart Z. M., dat dezelve in verscheidene deelen des Rijks veel te wenschen overlaat. Er worden maatregelen beraamd om daarin op eene afdoende wijze te voorzien. Ook nopens dit punt zijn sinds lang vele klagten gerezen; en men heeft dan ook met graagte gezien, dat Zijner Majesteits regering zich met dezelve bezig houdt. Mogt de Minister van Justitie tot wiens departement de zaak behoort, een weinig van dien vlijt aan den dag leggen, welke hij in andere zaken van minder belang zich gespoed heeft veel te vertoonen. Wij gaan den winter te gemoet, en het zou de goedkeuring der plattelands bevolking niet weinig wegdragen, zoo nog voor dien tijd, ten minste eenige maatregelen, om in dezelve te voorzien, genomen werden, al ware het dan ook maar provisioneel vermits dat provisioneele geene aanleiding geve, om de eindregeling der zaak ad calendas græcas uit te stellen.

De minister van binnenlandsche zaken, of wie dan ook de steller van de troonrede, moge geweest zijn, doet den Koning over het lager onderwijs zeggen, dat hetzelve onder de werking der jongst daargestelde verordeningen bevredigende uitkomsten oplevert.

Wij gelooven, dat deze woorden, welke men den Koning in den mond legt, minstens voorbarig zijn. Het besluit van den 2 Januarij is nog te kort in praktijk gebragt geworden, om eenige uitkomst te kunnen leveren. Men zou daarenboven nog geregtigd kunnen zijn te vragen, of het besluit werkelijk overal ten uitvoer is gelegd.

Over de maatschappij van weldadigheid en het armwezen zullen meer afdoende bepalingen aan de Staten-Generaal onderworpen worden. Ook aan de voltooijing van het Straf-Wetboek wordt met ijver gewerkt; het tweede Boek zal ter tafel gebragt worden, met nog meer andere ontwerpen, welke niet genoemd worden.

De paragrafen het finantie-wezen betreffende zijn ons een weinig duister voorgekomen. Zoo wij wel verstaan, moet er een te kort zijn, waarvoor men geen raad weet.

Hetzelve schijnt aan twee oorzaken te moeten worden toegeschreven. Vooreerst aan den minderen bloei in sommige takken van handel en nijverheid: daardoor hebben sommige belastingen het beloop niet ten volle bereikt. Doch men heeft het verschil, dat gering genoemd wordt, door andere voorhandene baten kunnen dekken.

Eene andere, of liever de eigenlijke oorzaak is de steeds dalende markt in coloniale voortbrengselen: deze heeft een nieuw en vrij aanzienlijk te kort doen ontstaan.

Zoo heeft dan de uitkomst bevestigd, wat verleden jaar voorzegd was, dat het destijds voorgedragen budget een wanhopend budget was; een budget waarin alle kansen op het gunstigste berekend waren, en waarin geen acht geslagen was op tegenspoeden, welke altijd in een of ander punt onvermijdelijk zijn. Het gevolg daarvan is een te kort.

Hoe zal men zulks trachten te dekken? Dit wordt niet gezegd.

Als resultaat dier ondervinding, wordt alleen vermeld, dat men voor 1844 en 1845 de Koloniale bijdragen tot een lager cijfer onder de geraamde staatsinkomsten zal opnemen. Maar ook dien ten gevolge zal het bedrag der gewone middelen tot dekking eenigzins verhoogd moeten worden; en het is der regering voorgekomen, dat het meest eigenaardig en minder drukkend zijn zal, zulks in eene verhooging der regten op de successie en het zegel te vinden.

Overigens zal diezelfde voor te dragene tweejarige begrooting onmiskenbare blijken opleveren van het ernstig streven naar vereenvoudiging en bezuiniging; en dien ten gevolge eene niet onbelangrijke vermindering in haar eind-cijfer aanwijzen.

Daar evenwel het bedrag der gewone dekkings middelen zal moeten worden opgevoerd, zoo moet het te kort dat de koloniale middelen hebben opgeleverd nog al vrij aanzienlijk zijn; en de minister zal het met ons betreuren, en de natie met hem, dat ook zijne plannen aan misrekeningen en teleurstellingen zijn bloot gesteld. Hij leere daaruit ten minste dit, dat het voorzigtig is in berekeningen niet slechts alléén de goede, maar ook de kwade kansen in aanmerking te nemen, wil men niet voortdurend aan misrekeningen en teleurstellingen blootgesteld zijn.

De Staten-Generaal.

De eerste debatten, welke in de kamer hebben plaats gehad, zijn niet zeer gelukkig uitgevallen. De kamer heeft in de laatste zitting een nieuw reglement van orde gemaakt, waaraan zij nu reeds te kort blijft.

Sommige nieuwe leden hadden niet aan al de voorschriften van dat reglement van orde voldaan. Men heeft hen desniettemin in de kamer toegelaten.

Sommige beweerden dat het den eersten keer was, dat het reglement werd toegepast; en dat men het nu dus zoo stipt niet [illegible] men moest. Maar waarom zou men het den tweeden, derden, tienden keer [illegible] nemen?

Anderen gaven voor dat hetgene ontbrak slechts *vorm* was. Maar waarom schrijft de kamer dan vorm voor, indien het niet is om dien vorm te doen onderhouden? Het komt ons voor dat de kamer eene [illegible] figuur maakt met reglementen uit te schrijven, die zij zelf in de eerste toepassing al aanstonds over het hoofd ziet.

SPANJE.

MADRID 10 October. Daar het weder niet zeer gunstig is, zal de wapenschouwing geen plaats kunnen hebben, indien het v... blijft zal de illuminatie ook niet kunnen doorgaan, en zulks was toch het eenigste vreugde bewijs, waarmede men den verjaardag van de koningin wilde vieren. Men verwachtte heden avond in de *gaceta*, een decreet te zien verschijnen, waardoor aan den Heer Arguelles de functie van curator opgedragen zoude worden; maar zulks heeft niet plaats gehad; het gerucht loopt dat mevrouw Mina tot Grandessa benoemd is. Het ministerie heeft heden eene zeer onvolkomene en ondoelmatige gunst verleend, men verwachtte eene amnestie op eene zeer groote schaal gemaakt, met zeer weinige uitzonderingen. maar de ministers hebben zich bepaald alleen bij de kwijtschelding van straffen aan diegenen, die niet in de acte van Amnestie van 30 November 1840 begrepen waren. Dat is niet toereikend, ten minste dit is algemeen het oordeel.

De viering van den verjaardag der koningin zou veel volkomer geweest zijn, indien eene algemeene amnestie aan de verwachting van het publiek beantwoord had.

— Men leest in *El Castellano*, van den 10:

« Wij hebben de volgende schanddaden te vermelden: De laffe vleijerij van de Arguelles en Héro's is ten toppunt gekomen. Espartero heeft in de Kapel den Koningszetel ingenomen. Espartero is heden in eenen armstoel gaan zitten, waarop nooit iemand dan de regerende Koning had gezeten, en welken de Koningin Christina nooit durfde naderen. De Koningin Isabella, welke desen armstoel nog niet gebruikt heeft, omdat zij nog niet meerderjarig was, maar aan wie in alle gevallen de eereplaats toekwam, is naar eene tribune verwezen. Wat de ministers aangaat, deze hadden de plaats van den hoogen adel ingenomen.

FRANKRIJK.

PARIJS 17 October. Het hoofdvraagstuk van dit oogenblik is en blijft de handelsvereeniging met Belgie, maar men twijfelt of het den Heer Guizot gelukken zal, eene zoo gewigtige aangelegenheid tot stand te brengen. Belgie kan niet als eene onafhankelijke staat optreden, als het aan Belgie niet vrij staat met eene andere magt verbindingen aan te gaan. Het Duitsche tolverbond schijnt Belgie in het geheel niet met bereidwilligheid te hebben willen opnemen, en daarom wendt zich het Brusselsche Kabinet nu naar Parijs en zoekt hier uit den grond tot deszelfs heil te leggen. De besluiteloosheid van het fransche ministerie is de oorzaak dat eigenlijk tot nog toe niets tot stand gebragt is. Ook zijn niet al de ministers van dezelfde gevoelens, zoo als de Heer Teste bij voorbeeld, die het kabinet dreigt zijn ontslag te zullen nemen, indien men met de zaak ernstig voortgaat. Wat Engeland aanbetreft, kan men aannemen dat deszelfs oppositien invloed op het vaste land geenen invloed meer heeft. Aan het land en het kabinet blijft slechts nog een enkel middel over om het te zamen treden van eene te sterke en te groote handelsmagt op het vaste land te verhinderen, dat is Oostenrijk en Hanover, met dezelve door aan deze beide landen toetestane voordeelen en concessien, zoo lang mogelijk, van het Duitsche Tolverbond verwijderd te houden.

Koning Leopold kan zich nu persoonlijk overtuigen dat de ministers geenen vasten wil hebben, om dezen maatregel door te zetten. Men is nog zeer besluiteloos, eensdeels wil men het ijzer en het laken van de hoofdvraag uitzonderen, zelfs moet er kwestie geweest zijn van een successif verminderen der inkomende regten van 1843 tot eene geheele afschaffing in 1845.

Het groote geschilpunt is en blijft dat ten opsigte der Douanen, zoowel aan de Hollandsche als aan de Duitsche grenzen.

-- Wij lezen in de *National*:

Het gerucht eener verandering van ministerie heeft zich heden avond in Parijs verspreid. Er zou sprake bestaan van een kabinet, waaraan de Heeren Thiers en Molé zouden deelnemen. Ofschoon wij niet voor de echtheid dezer tijding instaan, ontbreekt aan dezelve toch niet allen schijn. De Heer Thiers zou zich gevleid hebben zoo als men zegt de onderhandelingen met Belgie voor goed aan te nemen en in de kamer voor een handelstractaat met Engeland te doen stemmen.

PARIJS 18 Oct. De Generaal Baron Fagel buitengewoon Gezant en Minister plenipotentiaris van Z. M. den Koning der Nederlanden, heeft gisteren aan Lodewijk Philips, in particuliere audientie, eenen brief van deszelfs Souverein overhandigd, waarin kennis gegeven werd van het huwelijk van H. K. H. de Prinses Sophia, met Z. K. H. Prins Karel Erf Groot Hertog van Saxen Weimar Eisenach.

— De aangeklaagden in de zaak van het op den 8 Mei plaats gehad hebbende ongeluk op den spoorweg van de linkerzijde, voor de correctionele regtbank, onder beschuldiging van moord en onvrijwillig verwonden door onvoorzigtigheid, verzuim en gebrek aan voorzorg, zijn ten getale van zes.

De administratie van den ijzeren spoorweg, is gedagvaard, in den persoon van deszelfs provisionelen direkteur, als verantwoordelijk voor de daden zijner aangestelden.

Vier en vijftig getuigen en drie gezworenen zijn op verzoek van het openbaar ministerie tot het verhoor van den 22 November opgeroepen.

(*Gazette des Tribunaux*)

NEDERLANDEN

's HERTOGENBOSCH 19 Oct. De Catharina kerk had ook heden nog eene groote plegtigheid. Mgr. van Gerra celebreerde eene pontificale mis tot voorbereiding van het plegtig instellen van den Kruisweg; ook dit had met veel luister en godsvrucht plaats. Beide liepen onder ware Godsvrucht met stichting ten einde, hoezeer eene talrijke schaar geloovigen de kerk geheel vervuld had.

Mgr. den Dubbelden was in de H. dienst tegenwoordig. Beide prelaten zijn des namiddags vertrokken.

--Bij besluiten van 15 October, n°. 62 en 63, heeft Zijne Majesteit een eervol ontslag verleend aan mr. P. J. A. M. de Willebois, als auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te s'Hertogenbosch, alsmede aan P. A. A. van Boxtel, als tweede luitenant bij gemelde schutterij, en voorts benoemd:

tot auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch, mr. A. F. X. Luyben, advocaat aldaar;

tot 2de luitenants bij gemelde schutterij, J. H. Hecking, thans sergeant-majoor en G. B. Bolsius thans sergeant;

tot auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te Haarlem, in plaats van wijlen N. Mabé, mr. C. Gerlings jr., thans plaatsvervangend auditeur bij gemelden schuttersraad.

's GRAVENHAGE DEN 18 OCTOBER.

STATEN-GENERAAL.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden ten half twaalf ure vergaderd.

De Heer van Dam, voorzitter gedurende de afgeloopene zitting, die de fauteuil occupeerde, benoemde twee Commissien, ten einde de geloofsbrieven der weder ingekozene en op nieuw benoemde leden te onderzoeken.

Nadat de Commissien zich met de aan dezelve opgelegde taak hadden onledig gehouden, heeft de Heer Luyben, namens de eerste derzelve, verslag gedaan en tot de toelating van de navolgende Heeren, waarvan de geloofsbrieven in orde bevonden zijn, geadviseerd, als: Mr. P. Gouverneur, Jhr. L. van Sasse van Ysselt, uit Noord-Braband; Mr. R. Scheers van Harencarspel, uit Gelderland; Dr. H. Monzo, uit Utrecht; en Jhr. Mr. P. R. J. Vegelin van Claerbergen, uit Vriesland; Mr. G. J. Bruce n Mr. W. H. Cost Jordens, uit Overijssel; M. C. Star Busmann, uit Groningen; en Jhr. A. H. T. Michiels van Verduynen, uit het Hertogdom Limburg,

De Heer van Nes heeft, namens de tweede commissie, verslag gedaan en geadviseerd tot de toelating der navolgende Heeren, als: Jhr. O. Repelaer van Molenaarsgraaf, Jhr. W. Borel van Hogelanden, Mr. C. B. Nederburgh uit Zuid-Holland, Jhr. D. Hoofd, Jbz., F. C. W. Druyvenstein en Mr. Job Enschede, uit Noord-Holland en Mr. J. G. Hinlopen, uit Zeeland.

De Heer van Nes deed echter opmerken, dat sommige der benoemde leden niet krachtens Art. 5, alienea 2, van het Nieuwe Reglement een declaratoir hebben overgelegd van het hoofd hunner woonplaats, blijkens hetwelk zij geboren zijn uit ouders binnen het Rijk of deszelfs buitenlandsche bezittingen gevestigd.

Naar het oordeel dier commissie echter was dit declaratoir geen onmisbaar vereischte, uit hoofde tijdens het opmaken der geloofsbrieven door de Staten het nieuw reglement nog niet was van verbindende kracht.

Na eenige discussie is dien overeenkomstig met eene meerderheid van 21 tegen 13 stemmen beslist. Derhalve worden alle deze leden toegelaten en nemen dezelve zitting.

Met betrekking echter tot de verkiezingen van den graaf van den Bosch en Dr. Brouwer, is over de al dan niet wettigheid daarvan kwestie ontstaan, uit hoofde Dr. Brouwer van de 48 tegenwoordig zijnde leden, slechts 24 stemmen op zich heeft vereenigd, en er 2 billetten in blanco zijn gevonden, terwijl mede de graaf van den Bosch bij volstrekte meerderheid is verkozen, zonder dat de 6 billetten in blanco onder de tegenwoordige leden zijn medegerekend.

Bij de eerste Commissie heeft dit incident tot eene tweeledige beschouwing geleid. De meerderheid was van gevoelen, dat de blanco briefjes niet behoorden te worden medegerekend. De minderheid echter meende dat het getal der tegenwoordige leden alleen tot grondslag der wettigheid van de verkiezingen kan worden genomen.

De tweede Commissie deelde unaniem in het gevoelen van de meerderheid der eerste.

Na eenige discussien is bij algemeene stemming, niet eene meerderheid van 22 tegen 18 stemmen, besloten de discussie over het bovengemelde vraagpunt tot eenen naderen te bepalen dag (en dat wel de dag nadat de Voorzitter zal zijn benoemd) te verschuiven.

Vervolgens is de Vergadering overgegaan tot het formeren van een drietal voor het presidium, hetwelk aan Z. M. zal worden aangeboden.

Er zijn 50 leden tegenwoordig.

Na onderscheidene stemmingen en herstemmingen zijn tot kandidaten benoemd, de navolgende Heeren, als: Gevers van Endegeest, als eerste kandidaat met eene meerderheid van 26 stemmen; Luyben, als tweede kandidaat met eene meerderheid van 25 stemmen (een billet in blanco is krachtens art. 47 van het reglement niet mede gerekend) en van Dam van Isselt als derde kandidaat, met eene meerderheid van 41 stemmen.

De tijdelijke Voorzitter benoemt eene commissie uit acht leden teneinde het geformeerd drietal aan Z. M. aan te bieden, waarna de Vergadering is gescheiden.

's GRAVENHAGE den 19 October. Heden morgen heeft de commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het aanbieden aan den Koning der lijst van drie candidaten voor het voorzitterschap der Kamer, gedurende de tegenwoordige Zitting, zich op de gebruikelijke wijze naar Hoogstdenzelve begeven, en is deze Commissie met het gewone ceremonieel bij Z. M. toegelaten. Na dat de Commissie zich van hare taak gekweten en de lijst van candidaten den Koning aangeboden had, heeft Z. M., naar men verneemt, te kennen gegeven, dat Hoogstdezelve zich onverwijld met het doen eener keus zou bezig houden. Heden middag word verzekerd, dat 's Konings keus zou gevall

zijn op den eersten kandidaat, jonkh. mr. D. T. Gevers van Endegeest. Morgen zal de Tweede Kamer weder eene zitting houden. Alsdan zal de gedane keus worden medegedeeld. De tijdelijke voorzitter zal aftreden en het voorzitterschap aan zijnen opvolger in handen stellen. Men verwacht dat de afdeelingen zullen worden zamengesteld, dat eene commissie van vijf leden zal worden benoemd, belast met het opstellen en voordragen van een adres in antwoord op de openingsrede; dat eene commissie mede van vijf leden zal worden benoemd, belast met het doen van verslag van alle de verzoekschriften, welke gedurende de tegenwoordige zitting door de vergadering in hare handen zullen gesteld worden; en dat wijders aan de vergadering mededeeling zal worden gedaan van alle ingekomen stukken en ontwerpen.

Ingevolge het in de zitting van gisteren genomen besluit, zal alzoo aanstaanden vrijdag beraadslaagd worden over de zwarigheid, die er ten aanzien van de verkiezing van den Heer van den Bosch, door de Staten van Zuid-Holland, en den Heer Brouwer, door de Staten van Vriesland, is ontstaan.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Voor eenige dagen troffen wij in een bekend godsdienstig Weekblad eene ingekomene klagte aan, en op die klagte een antwoord, en na dat antwoord, een *Vermaan* en *Raad*, alle drie van dien inhoud, en het geheele stuk in steeds klimmende mate zoo onredelijk en vuilaardig tegen de Katholijken, dat ik mijne oogen naauwelijks kon gelooven, en van mijne verbazing schier niet terugkomen kon over zoo veel vijandschap en gal met zoo veel schijngematigheid en zoetsappigheid voorgedischt. Vergun mij, Mijnheer de Redacteur, dat ik mijner verontwaardiging eenige oogenblikken in uw geacht dagblad lucht geve.

De klagte gaat uit van het kleine stadje Montfoort en komt langs Utrecht te Amsterdam. In dat kleine stadje hebben de verkiezingen in de maand September geene gewenschte uitkomsten voor de Protestanten opgeleverd. Men beklaagt er zich, dat van de 125 stembilletten er een tachtigtal *door of van wege* denzelfden persoon zijn ingevuld geworden, dat er onder de 16 kiezers slechts 3 protestanten zijn, en dat de aanstaande keuze van een nieuw lid van den Raad gevolgelijk niet twijfelachtig is. Men spreekt er van een *loopend gerucht*, volgens hetwelk de candidaten van dien invloed hebbenden persoon *eenvoudige* menschen, en *meer of min* aan hem cijnsbaar zijn; en zonder eenige andere grief, noch tegen dien persoon, noch tegen de Kiezers, noch tegen den Raad in te brengen, veroorlooft men zich, in een openbaar dagblad, voor de geheele wereld, van *kuiperij* en *dwang* te spreken, en jammerkreten aan te heffen over het nadeel dat *daardoor* de gemeente lijdt en over de verlamming van deszelfs *physieke* en *morele* krachten!

Zou men niet zeggen, dat in de stad Montfoort, ten gevolge der niet benoeming van een Protestant in den boezem van den gemeente raad, schier alles verloren ware? — Zou men niet zeggen, dat wij in een land en onder eene protestantsche bevolking verkeeren, die zonder aanzien van gezindheid gewoon is hare keuze voor Gemeente- en 's Lands-vergaderingen uit te brengen? — Intusschen laat ons het antwoord zien, dat het protestantsche Weekblad op deze klagte geeft; doch merken wij aan, dat dit antwoord in verband staat met het derde gedeelte, of het *Vermaan*, dat de Redactie bekent reeds eenigen tijd te voren in hare portefeuille te hebben gereed gehad.

Het Blad prijst vooreerst de Montfoorders, dat zij hunne stem, in plaats van die ledig te laten liggen, in groot getal hebben uitgebragt, en hiertoe vermaant het ook in zijn derde deel zijne protestantsche lezers. Op de tweede plaats keurt het zelve gansch niet af, dat de Montfoorders elkander, en dien bij uitnemendheid vertrouwde hebben geraadpleegd, en zulks wil het ook in zijn *Vermaan*, dat de Protestanten steeds zullen onderhouden. Ten derde geeft het toe, dat men bij het stemmen nevens andere qualiteiten, geloofsgezindte onder het oog heeft gehad, en dat wel, omdat het niet anders kan; en omdat *het Besluit van den 2. Januarij over het Schoolwezen daartoe een wenk gegeven heeft*, en eindelijk, omdat het in de gegevene omstandigheden eenigzins geraadzaam is. Zoo dan juicht het blad de handelwijze der Montfoorders toe, en vindt er slechts, in een *voorwaardelijken zin* iets in te laken, *indien* men namelijk de Katholijken *alleen* daarom heeft gekozen, omdat zij katholijken zijn, zonder dat daarbij andere hoedanigheden in aanmerking zijn gekomen. Tot hiertoe willen wij op het antwoord van het blad geene bedillende aanmerkingen maken. Maar, zullen wij aan de Eerwaarde Redactie vragen, waarom,— terwijl gij tot dusverre het gedrag der Montfoorders goedgekeurd of slechts *voorwaardelijk* afgekeurd hebt, waarom noemt gij onmiddelijk daarop het stem uitbrengen te Montfoort, in een *volstrekten zin berispelijk*? Zoo even was het nog *indien*, en nu is dit *indien* reeds *dewijl* geworden: waarvan daan die plotselinge verandering, eerwaarde Heeren? Hebt gij tusschen het schrijven van die vijf of zes regels nog nadere tijding uit Montfoort over Utrecht gehad, of regt uit den hemel bijzondere inlichting deswege ontvangen? *O quam difficile est crimen non prodere!* niet waar? Gij wilt wel toegeven, ja, dat men bij voorkeur gelijkgezinden stemt, want dit komt in uwe kraam te pas, en dit moet vooral in uw *Vermaan* op het hart gedrukt worden; maar dit geldt alleen voor de protestanten: niet voor de Katholijken; als deze het doen, gelijk de Montfoorders, is het *zeker alléén* om de Gezindte en daarom berispelijk, onheusch, inconstitutioneel. Als de Katholijken bij voorkeur Katholijken kiezen, handelen zij altijd inconstitutioneel! Intusschen, wat is dit te verwonderen? Als de Koning Katholijken benoemt, handelt hij immers ook inconstitutioneel........

Dit nu, wat te Montfoort is voorgevallen, biedt het Blad gelegenheid aan, om deszelfs lezers een leidraad aan de hand te geven, welken zij voor en bij de verkiezingen zoo wel tot lagere als hoogere vergaderingen hebben te volgen; en dien leidraad, van de zuiverste onpartijdigheid en de heiligste voorzigtigheid aan een gesponnen, heeft de Redactie daarom tot na de verkiezingen bij zich gehouden, om door deszelfs oogschijnlijke onpartijdigheid *geen schijn te geven van partijdig in vloeijen* op de keuze! Wij zullen, wat verder zien, dat er nog wel eene andere reden kan zijn waarom de Redactie dit stuk zoo lang heeft bewaard en achtergehouden, hoezeer wij niet willen ontkennen, dat dezelve anders veel doet, om den *schijn* goed te maken.

Na alvorens vastgesteld te hebben, dat bij het stemmen *iets* meer is dan *niet met al*, en elk benauwd geweten in zoo verre te hebben gerust gesteld, dat het hoegenaamd naar geen kuiperij zweemt; beter onderrigten te raadplegen, en zich aan te sluiten met voortreffelijke mannen, vooral ter oorzake der *alleswegende revolutionaire partijen*; en *meer nog* ter oorzake der Roomsch Katholijken, die nog *veel meer* bewegen, dan zij, die alles bewegen, gaat het Blad over tot eene betuiging, zoo gemoedelijk, zoo wel gemeend en zoo hartelijk dat men niets openhartiger, niets bepaalder van hetzelve zou kunnen verwachten.

Het verklaart namelijk ronduit, „dat het volstrekt niet voor heeft, om de protestanten op te roepen, ten einde in vereenigde ligue de Roomsch Katholijken uit de vertegenwoordigende kamer te weren!!! Het is daar zoo ver af, dat het veel meer daartegen wil gewaarschuwd hebben, als tegen een hoogst onbillijk, onberaden en inconstitutioneel *bedrijf*"! — Wat dunkt u, Katholijke Lezer? Nu, zult gij zeggen, gaan wij dan ook eens Katholijken aan gene zijde van het water ter volksvertegenwoordiging zien benoemd worden, en Holland zal Noord-Brabant gaan navolgen, of liever, want dat ware geene houding, het zal luisteren naar de stem eens zoo echt protestantschen Raadgevers. Han, gij moet toch nog een weinig wachten, eer gij u verblijdt. Het Blad laat onmiddelijk daarop het volgende lezen. „Maar rond erken ik, dat het grooter getal van die Gezindte daar in de Kamer, in mijn oog *gevaarlijk* zou zijn, van wege het Roomsch-Priesterlijk gezag over de Leeken. Rond erken ik, dat al wie tot de Ultramontaansche partij onder de Roomschgezinden behoort, in de volksvertegenwoordigende vergadering voor *verderfelijk lid te achten is*" ziedaar de verklaring van den tekst. Men moet zich niet in vereenigde ligue ter weer stellen tegen de intrede van Roomsch-Katholijken in de Tweede Kamer; maar meerder Roomsch-Priesterlijken zouden er *gevaarlijk* zijn, en elk Ultramontaansch, dat is Roomsch-Pauselijk lid is er *verderfelijk*. Zoo dan, er zijn drie klassen van Roomschgezinden voor de Tweede Kamer te onderscheiden: *Roomsch-Pauselijken*, *Roomsch-Priesterlijken* en *Roomsch-niet-Pauselijken-niet-Priesterlijken*. De eerste soort, zoo er daarvan in de Tweede Kamer zijn mogten, zijn als *verderfelijke leden* te achten; van de Tweede soort zijn er aanwezig, maar die kunnen er nog geen kwaad zoo lang hun getal niet grooter wordt; dan eerst zouden zij *gevaarlijk* wezen; van de derde soort heeft men niets te vreezen, en daarom behoeft men er zich niet tegen te vereenigen......

Dan nu zijn wij aan de gewigtigste plaats van het geheel gekomen. Hier verzoek ik van den lezer vernieuwde aandacht. — Wanneer de Kamer alzoo naar den zin des Blads is zamengesteld, dan, zegt het, „heeft de Roomsch-Katholijke Kerk in ons midden niets te vreezen, en de protestantsche kerk zal tegen het indringen der Jezuitische partij beschut wezen" vervolgens wordt deze laatste zinsnede bewezen, en aangetoond, dat, als ook een Koning dat indringen der Jezuitische partij zou willen bewerkstelligen, zijne pogingen tegen een zóó zamengestelde kamer zouden schipbreuk lijden. En hoe wordt dit bewezen? — Door eene passage, voor welke wij langen tijd hebben stil gestaan, en die ons onwillekeurig met ijzing vervuld heeft. Wij willen vooreerst dezelve niet letterlijk afschrijven; maar neem eens, er wierde gezegd: (het is slechts eene vooronderstelling, en wij verklaren vooraf, dat wij niet alleen verafschuwen hetgeen er in voorkomt, tegen de eer en de majesteit des regtvaardigsten Konings, maar dat wij zelfs vertrouwen: de Redactie van het protestantsche Blad hebbe deze lezing volstrekt niet bedoeld.)

„Willem II (geen verwerpelijk vorst en dapper krijgsman, van menige zijde boven zijnen voorganger te stellen) maar naar verkeerde zijde afgetrokken, staat op, om de Roomsche Kerk in zijn Protestantsch rijk in te dringen. De magt des Pausen en geslepen Jezuiten-raad zijn aan zijne zijde. Algemeen aangekondigde geloofstolerantie is in den voortogt; geloofsdwang, voor het oogenblik nog achter verschansing, staat het krijgskamp op te treden. Het nadert dat de Pauselijke heerschappij in Holland en Zeeland wordt opgerigt; dat kloosters wijd en zijd, het rijk over, gesticht worden, dat Leyden, Utrecht.... door Jezuitische scholen vervangen worden. Het nadert, dat het bloed, tijdens prins Willem I gestort, te vergeefs zal gestort zijn, dat nieuw martelaars bloed geeischt wordt. Maar in Nederland staat nevens den Koninklijken Troon, de volksvertegenwoordiging, de generale Staten zijn daar. Op dier bede verschijnt Willem III, de held gods, om regt en vrijheid, het zuivere en vrije Evangelie te handhaven."

Wie deinst niet terug van afgrijzen voor een zoo hartelijk geschrijf voor een zoo majesteit-kwetsende tirade?.... Maar laat ons nu de passage zoo als zij in het protestantsch Weekblad voorkomt, zonder een letter te veranderen daar tegen over stellen.

„Jacobus II, geen verwerpelijk vorst, dapper krijgsman ter zee, van menige zijde boven zijn

» voorganger te stellen, doch naar verkeerde zijde, » despotismus en bijgeloof, afgetrokken, staat op » om de Roomsche Kerk in zijn protestantsch rijk » in te dringen. De magt van Lodewijk XIV, en » geslepen Jezuïtes raad zijn aan zijne zijde. Al- » gemeen aangekondigde geloofs tolerantie is in den » voortogt; geloofsdwang, voor het oogenblik noch » achter verschansing, staat het krijgskamp op te » treden. Het nadert dat de Pauselijke heerschappij » in Engeland, Schotland en Ierland wordt opge- » rigt; dat kloosters, wijd en zijd, het rijk over, » gesticht worden; dat Oxfort en Cambridge.... » door Jezuïtische scholen vervangen worden. » Het nadert, dat het bloed, tijdens Maria voor » het hervormde geloof gestort, te vergeefs zal » gestort zijn; dat nieuw martelaarsbloed geeischt » wordt. Maar in Engeland staat nevens den Ko- » ninklijken troon de volksvertegenwoordiging en » het Parlement is daar. Op diens bede verschijnt » Willem van Oranje *) de held Gods, om regt » en vrijheid, het zuivere en vrije Evangelie te » handhaven."

Wij herhalen het: het kan het inzigt van het Amsterdamsche blad, van den *Evangelischen Kerkbode*, van de 15 eerwaarde predikanten en professoren niet zijn geweest, eene andere dan eene letterlijke lezing van deze, hoezeer anders met de haren bijgehaalde passage, uittelokken, nog veel minder, den grootmoedigen Vorst door schrik tot onderdrukking van twee vijfde gedeelte zijner onderdanen aan te zetten. Het is echter opvallend, dat met zoo geringe verandering een zoo afschuwelijk manifest er uit geboren wordt, en het bevreemdt ons, dat de eerwaardige Redactie, die zelve bekent dit stukje al in September gereed te hebben gehad, niet bespeurd heeft, wat mij dadelijk is in het oog gesprongen. Hadde zij dit ingezien zij zouden zich zeker gewacht hebben van zulk monsterachtig hermaphrodite intelasschen in haar godsdienstig Blad, al ware het maar alleen, omdat het ligtelijk vorstelijken personen, en onder dezen den Erfprins zelven konde onder de oogen komen. Hopen wij, dat zulke ergerlijke trekken niet meer onbedacht aan de pen eener eerwaarde Redactie zullen ontvallen en dat het vorstelijke gezin, zoowel als het land, in het vervolg van zulke bevallige voorspiegelingen zal verschoond blijven.

T. T.

* Anders Willem III genaamd, Schoonzoon van Jacobus II.

Consulaat van België

te

's Hertogenbosch.

De Consul van België:

Brengt ter kennis der belanghebbenden dat ten kantore van het Consulaat ter hunner visie liggen,

1°. Een werk getiteld *Rapports du Jury et documents de l'exposition de l'Industrie Belge*, waardoor zij zich kunnen bekend maken met de inlichtingen in hetzelve vervat nopens de fabrieken in België, en

2°. Het algemeen tarief der Belgische Douanen, benevens alle besluiten, wetten en reglementen daarop betrekking hebbende.

'S HERTOGENBOSCH den 14. October 1842.

De Consul voornoemd
J. A. SPYERS.

ADVERTENTIEN.

*** De Post van inwonend TWEEDEN LEERMEESTER in het R. C. Jongens Weeshuis te *Amsterdam*, zullende komen te vaceren, zoo worden Onderwijzers van den Tweeden of Derden Rang, Ongehuwd, en de R. C. Godsdienst belijdende, uitgenoodigd, zich, met schriftelijke opgave van ouderdom, en van hunne tegenwoordige en vroegere betrekkingen, franco aan genoemd Weeshuis aantemelden.

De Voordeelen aan dezen Post verbonden, zijn: Vrije Kost en Inwoning, en Traktement van ƒ250,— hetwelk vermeerderd zal worden voor hem, die tevens in staat is het orgel te bespelen, en onderwijs in de Kerkzang te geven.

De Notaris ROVERS, residerende te *Geldrop*, heeft voor zijne Principale, in het openbaar provisioneel verkocht:

1°. Eene sedert weinige jaren geheel Nieuw Gebouwde HEERENHUIZINGE met ERVE, geschikt zoo voor ZOMER- als WINTERVERBLIJF, tevens door deszelfs gunstige ligging en inrigting bij uitnemendheid dienstig tot uitoefening van eenigen HANDEL, FABRIEK, of andere AFFAIRE; bestaande in een doorgaanden GANG, drie zeer ruime, en twee kleinere, zoo BEHANGENE als GEPLAFONNEERDE en van STOOKPLAATSEN en KASTEN voorziene BENEDENKAMERS, twee BOVENKAMERS, het Ruime KASTEN, ruime DROOGZOLDER, drie, onder de geheele Huizing doorloopende, in Tras gelegde KELDERS, ruime en nette KEUKEN, WELPOMP, REGENBAK en andere Gerieven.

2°. Een sedert twee jaren, geheel nieuw en solide gebouwd KOETSHUIS en STALLING voor twee Paarden, met ruime en droogen HOOIZOLDER, en afzonderlijke oprid: — en

3°. Eenen achter gemelde Huizinge gelegenen schoonen en zeer vruchtbaren TUIN, waarin zich onderscheidene exquise FRUITBOOMEN bevinden.

Alles gelegen aan elkander, aan de Zuid-Willems-Vaart, onmiddelijk in de nabijheid van *Helmond*, tegenover de Haven, Kadastraal bekend in Sectie A, onder Ns. 717 en 739, groot te zamen 22 Roeden, 32 Ellen.

In gebruik te aanvaarden, dadelijk bij de definitive toewijzing.

De Kooper zal, zulks verkiezende, de helft van den Koopprijs, onder Hypothekair verband der Verkochte Goederen, in dezelve kunnen laten staan.

Provisioneel ingezet op	ƒ 4440.»
En beslagen met 300 *slagen is*......	» 600.»
Totaal...	ƒ 5040.»

De Definitieve Verkooping zal plaats hebben te *Helmond*, ten Woonhuize en Herberge van de Weduwe VAN WILL, op Maandag den 31 October 1842, des avonds ten 6 ure.

Gemelde HUIZINGE enz., zal inmiddels dagelijks kunnen worden bezigtigd, terwijl nadere informatien te bekomen zijn, bij de Eigenares Mejufvrouw C. REDERT te *Helmond*, en ten Kantore van genoemden Notaris ROVERS te *Geldrop*.

VERKOOP VAN MOLENS.

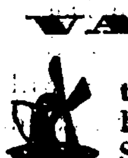

De Notaris *J. SMITS*, gevestigd te *Tongelre*, zal ten behoeve van den Hoogwelgeboren Heer J. L. Baron VAN SCHERPENZEEL HEUSCH, Heer van *Mierlo*, enz. wonende te *Ruremonde*, op den 9 *November* 1842, Veilen en den 23 *ditto*, definitief Verkoopen:

Den Welbekenden WIND-GRAANMOLEN met bij behoorende BOUWHOEF, zamen groot 10 B. 34 R. 51 E. alles in goeden staat staande en gelegen te *Mierlo*, eene Gemeente met 2060 inwoners, en eene aanzienlijke BROUWERIJ.

Den MOLEN *e aanvaarden* 24 *Junij* 1843.

Als ook:

Een IDEM WATER-GRAAN- en OLIJMOLEN, te *Col* onder *Tongelre* bij *Eindhoven*, met MOLENHUIS, TUINEN, BOUW- en WEILANDEN, HAKROUT en HEIDE, zamen groot 2 B. 43 R. 22 E. *Tongelre* telt 810 inwoners.

De MOLEN *te aanvaarden* 1 *Februarij* 1844.

De Verkooping zal gedaan worden bij den gezegden Watermolen, ten huize van de Wed. J. SMITS, om 9 ure des voor middags, in perceelen en in massa's, alles breeder bij Billetten omschreven.

Verder onderrigt te bekomen bij voornoemden Heer Eigenaar en bij M. VAN DRIEL, Mr. Molenmaker, te *Mierlo*.

*** De MAATSCHAPPIJ van BRANDVERZEKERING voor het Koningrijk der *Nederlanden*, gevestigd te *'s Bosch*, adverteert dat in de Algemeene Vergadering van deelhebberen gehouden op den 27 Julij ll. eenige Veranderingen in derzelver Statuten zijn vastgesteld, welke nader door Z. M. den Koning goedgekeurd zijn, zoo als die gevonden worden in de *Staats-Courant* van Dingsdag den 18 October 1842, N°. 247; en dat door diezelfde Vergadering als COMMISSARISSEN der gemelde Maatschappij zijn benoemd: De Edel Groot Achtbare Heer Mr. *F. J. E. Bergmann*, Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van *Noord-Braband*, en de Edel Achtbare Heer Mr. *J. D. W. Pape*, Substit. Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te *'s Hertogenbosch*. — Geschiedende deze aankondiging ingevolge Art. 38, van het Wetboek van Koophandel.

PORTRAITS AU DAGUERRÉOTYPE.

Prix 7 et 10 Florins.

PAR **AUVRY**, HOTEL DU LION D'OR.

Les PORTRAITS son exécutés dans une Chambre, la pluie ou le beau temps sont indifferents, la plus parfaite ressemblance est garantie, malgré le fini et la beauté du travail, les personnes qui ne seront pas satisfaites, auront le droit de ne pas prendre les PORTRAITS.

PORTRAIT exécuté à l'Hotel du Lion d'Or, de 9 à 4 heures. Prix 7 Florins,

PORTRAIT exécuté en Ville, 10 Florins.

Mr. AUVRY, est le seul qui se rende chez les personnes pour y exécuter leurs Portraits.

Aan het Russische

PELTERIJEN-MAGAZIJN

VAN

J. JACOBOWICZ,

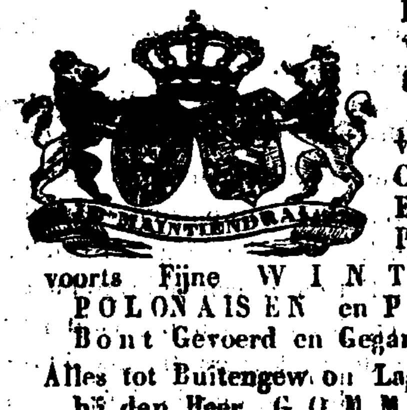

HOF-BONTWERKER van H. M. de Koningin der *Nederlanden*.

Zijn zoo even Ontvangen, de Nieuwste CARDINAALS, ECHARPEN, Platte BOA'S, enz. enz. voorts Fijne WINTERJASSEN, POLONAISEN en PALETOTS met Bont Gevoerd en Gegarneerd.

Alles tot Buitengewoon Lage Prijzen; Uitgepakt bij den Heer GOMMERS, in het Oud Keizershof te *'s Bosch* tot den 26 dezer.

Graanmarkt van *'s HERTOGENBOSCH.*

van Dingsdag, Woensdag en Donderdag, den 18, 19 en 20 October 1842.

Voor goed en best Graan. zijn de volgende prijzen per Ned mud besteed geworden.

ROGGE ƒ 6-50. a ƒ 7-40.
BOEKWEIT ƒ 5-65 a ƒ 6-50.
HAVER ƒ 2-35 a ƒ 2 65.
Het Nederl. pond Boter. ƒ 0,80 a ƒ 0.70.
De 3 — Roggenbrood — 34 Cent.

Zijnde de middelprijs van de Rogge waarnaar de zetting van het brood op Donderdag is geschied ƒ 7,19²ᵃ,

De aanvoer van alle bovenstaande artikels was gering en zijn als boven genoteerd, tamelijk goed van de hand gegaan.

Hoe belangrijk zoude het voor den landman in het algemeen niet zijn, indien hij in staat konde wezen, Boekweit ter markt alhier aantevoeren, vrij van zoogenaamde Turksche of wilde Boekweit, te meer, omdat hij hierdoor, dat produkt zuiver zijnde, met meer graagte zoude gezocht zien en daarvoor van de graanhandelaar hoogere prijzen ontvangen, daar integendeel Boekweit, te zeer met Turksche of wilde vermengd, dikwerf weinig kooplust vindt, en wil hij niet verpligt zijn dezelve onverkocht weder huiswaarts te voeren, alsdan laat na marktijd, tot merkelijke mindere prijs moet zien afgaan. Turksche of wilde Boekweit is zeer onaanzienlijk van gedaante, en *verbastert* weldra de goede welke daarmede bezet is, hetgeen nooit het oog van de graanhandelaar ontsnapt, en daarom voor hem minder waarde heeft: De bloem uit Turksche of wilde Boekweit profluërende, is *bitter* in smaak en *vergalt* weldra het zoete en aangename dat in onze oorspronkelijke Boekweit gevonden wordt, daarbij levert de Turksche of wilde slechts de helft der bloem op, in vergelijking van die, welke uit de goede Boekweit getrokken wordt. De middelen welke men zal trachten de landman aan de hand te geven, om zijne akkers van Turksche of wilde Boekweit te bevrijden, hoopt men dat algemeen zullen opgevolgd worden en een gunstig resultaat verkrijgen, terwijl volgens ingewonnen informatien van KUNDIGE BEJAARDE LANDLIEDEN, in dese environs, vroeger de Turksche of wilde Boekweit niet bekend was, en deze ook in geene gronden gevonden werd er mogelijkheid zoude bestaan, indien men zich met onvermoeden ijver daarop toelegde, de Turksche of wilde Boekweit van lieverlede, zoo niet geheel, dan toch voor het grootste gedeelte uit onze akkers te zien verdwijnen.

Gedrukt bij D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.